

ÖNERGE ÖZETİ

644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2. Maddesinin (ğ) bendi uyarınca 18.04.2016 tarihinde onaylanan İstanbul İli, Maltepe İlçesi, Küçükyalı ve Başibüyük Mahalleleri, 1396 ada 2 ve 3 parseller, 2775 ve 1586 adalar muhtelif parseller ile tescil harici alanlardan oluşan 132 dönümlük Karayolları arazisinin planlama alanına ilişkin hazırlanan 1/5000 ölçekli İlave Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli İlave Uygulama İmar Planı Değişikliği, 21.04.2016 da İstanbul Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünde askıya çıkmıştır. 132.107m² alanın **71.802 m²'si Ticaret-Konut Alanı**, 28.871 m²'si Park Alanı, 4.850m²'si Meydan (planda mevcut değildir), 559m²'si Raylı Toplu Taşıma İstasyon Alanı, 5.778m²'si Eğitim Alanı, 3.535m²'si İbadet Alanı ve 4.005m²'si Belediye Hizmet Alanına dönüştürülmüştür. İtiraz süresi bitmeden Emlak Konut arazinin ihalesinin 26.05.2016 tarihinde yapılacağını duyurmuş, ihalenin birinci oturumu 7.06.2016 tarihine ertelenmiştir. Bu tarihte yapılan ihaleyi bir gayrimenkul şirketi, arsa satışı karşılığı toplam gelir olarak 3 milyar 626 milyon TL ve bu rakamın yüzde 42'sine tekabül eden 1 milyar 527 milyon TL'yi arsa payı olarak vermeyi taahhüt ederek almıştır. Bölgede ikamet eden vatandaşların ve sivil toplum kurumlarının bu arazinin **yeşil alan ve olası bir depremde halkın toplanma yeri** olarak kalmasını istemelerinden dolayı, süresi dâhilinde verdikleri imar değişikliğine itiraz dilekçelerine cevap verilmemesi sonucunda yürütmenin durdurulması ve projenin iptali davası idari yargıya taşınmıştır.

İstanbul'da son yıllarda hızlanan plansız şehirleşme, toplum sağlığı için çok önemli bir faktör olan yeşil alanların gittikçe azalmasına yol açmıştır. İstatistiklere göre İstanbul, sahip olduğu halka açık yeşil alan oranı ile dünya kentlerine kıyasla **en son sıradadır. Dünya kentlerinin yeşil alan oranları sırasıyla 1-Singapur %47, 2-Sydney %46, 3-Hong-Kong %41, 4-Londra %38.4, 5-Rio de Janeiro %29,... 21-İstanbul %1.5dur.** Dünya Sağlık Örgütü'nün önerdiği ve Birleşmiş Milletlerin kabul ettiği kişi başına olması gereken yeşil alan miktarı minimum %9 iken, İstanbul Büyükşehir Belediyesi İstanbul için bu rakamı web sitesinde %6 olarak açıklamıştır.

İstanbul'un önemli bir diğer özelliği 1'inci derece deprem kuşağı üzerinde yer almasıdır. 1999 depreminden sonra belirlenen **470 deprem toplanma alanının 300'ünde bugün AVM ve rezidanslar yükselmektedir.** İlan edilen 562 adet 1.

derecede acil ulaşım yollarının büyük bölümü ya kapatılmış ya da otoparklara dönüştürülmüştür.

Maltepe sahilinde olduğu gibi kuvvetli yer hareketi ve tsunami etkisine karşı davranışı yüksek belirsizlikler içeren **dolgu alanlarının** bu toplanma alanlarına alternatif olarak sunulmuş olması ve daha da önemlisi afet sonrası acil durum eylem planlarında önemli rol oynadıklarının düşünülmesi, Marmara’da yaşanması olası depremin etkileri bakımından önemlidir. Kuvvetli yer hareketi yükü altında dolgu bölge, yaşanabilecek doğal afetin boyutunu çok daha fazla büyütme riski taşımaktadır.

İstatistiklere göre, Türkiye’deki 350 AVM’nin 100’ünün bulunduğu, yeşil alanların gittikçe azaldığı, deprem toplanma alanlarına AVM ve rezidansların yapıldığı, artan nüfus ve trafik yoğunluğu yanında; TOKİ ve Kiptaş’a özel kanunların çıkarılması, parsel bazında imar planları veya imar değişikliklerinin yapılması, imar planlarının belediyeler dışında merkezi idareye dahil kurumlar tarafından yapılması sonucunda **insanımızın yaşam hakkı elinden alınmaktadır.**

Bu nedenlerle;

- a) Beton yığınları arasındaki son yeşil alanlardan biri olan 132 dönümlük Maltepe-Küçükyalı Karayolları Arazisinin bölge halkının da isteği doğrultusunda “yeşil alan ve deprem toplanma alanı” olarak muhafaza edilmesi,
- b) İstanbul’da mevcudu oldukça azalmış olan diğer yeşil alanların korunması ve ihtiyaç halinde deprem toplanma alanı olarak değerlendirilmesi,
- c) İstanbul’da AVM ya da başka yapılaşmalar için imar planları değiştirilerek imara açılan veya otoparklara dönüştürülen deprem toplanma alanlarının tespit edilmesi

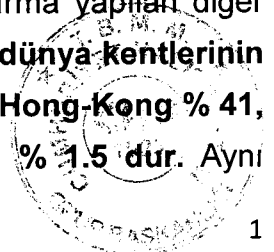
ile bu konularda alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve TBMM İçtüzüğü’nün 105’inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2. Maddesinin (ğ) bendi uyarınca NİP-19024 ve UİP-19025 plan işlem numaraları ile 18.04.2016 tarihinde re'sen onaylanan İstanbul İli, Maltepe İlçesi, Küçükyalı ve Başibüyük Mahalleleri, 1396 ada 2 ve 3 parseller, 2775 ve 1586 adalar muhtelif parseller ile tescil harici alanlardan oluşan 132 dönümlük Karayolları arazisinin planlama alanına ilişkin hazırlanan 1/5000 ölçekli İlave Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli İlave Uygulama İmar Planı Değişikliği, 21.04.2016 da İstanbul Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünde askıya çıkmıştır. 132.107m² alanın **71.802 m²'si Ticaret-Konut Alanı**, 28.871 m²'si Park Alanı, 4.850m²'si Meydan (planda mevcut değildir), 559m²'si Raylı Toplu Taşıma İstasyon Alanı, 5.778m²'si Eğitim Alanı, 3.535m²'si İbadet Alanı ve 4.005m²'si Belediye Hizmet Alanına dönüştürülmüştür. İtiraz süresi bitmeden Emlak Konut arazinin ihalesinin 26.05.2016 tarihinde yapılacağını duyurmuş, ihalenin birinci oturumu 7.06.2016 tarihine ertelenmiştir. Bu tarihte yapılan ihaleyi bir gayrimenkul şirketi, arsa satışı karşılığı toplam gelir olarak 3 milyar 626 milyon TL ve bu rakamın yüzde 42'sine tekabül eden 1 milyar 527 milyon TL'yi arsa payı olarak vermeyi taahhüt ederek almıştır. Bölgede ikamet eden vatandaşların ve sivil toplum kurumlarının bu arazinin **yeşil alan ve olası bir depremde halkın toplanma yeri olarak** kalmasını istemelerinden dolayı, süresi dâhilinde verdikleri imar değişikliğine itiraz dilekçelerine cevap verilmemesi sonucunda yürütmenin durdurulması ve projenin iptali davası idari yargıya taşınmıştır.

İstanbul; ülkemizin nüfus ve trafik yoğunluğu bakımından en kalabalık, ekonomik ve sosyo-kültürel açıdan en önemli şehridir. İktisadi büyüklük açısından dünyada 34'üncü, nüfus açısından belediye sınırları göz önüne alınarak yapılan sıralamaya göre Avrupa'da birinci, dünyada ise Lagos'tan sonra altıncı sırada yer almaktadır. Son yıllarda hızla artan plansız şehirleşme, amacından uzaklaşan kentsel dönüşüm, AVM ve rezidanslar toplum sağlığı için çok önemli bir faktör olan yeşil alanların gittikçe azalmasına yol açmıştır. Dünya Kentleri Kültür Raporu 2013'e göre İstanbul, sahip olduğu halka açık yeşil alan oranı ile araştırma yapılan diğer büyük kentlere kıyasla **en son sırada** yer almıştır. Bu rapora göre **dünya kentlerinin yeşil alan oranları sırasıyla 1-Singapur % 47, 2-Sydney %46, 3-Hong-Kong % 41, 4-Londra % 38.4, 5-Rio de Janeiro % 29,... 21- İstanbul % 1.5** dir. Aynı

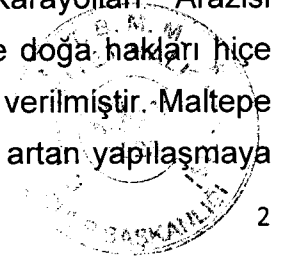
zamanda aralarında Bogotá, Seul gibi incelenen diğer şehirler arasında da en düşük orana sahip yine İstanbul'dur. Dünya Sağlık Örgütü'nün önerdiği ve Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün kabul ettiği kişi başına olması gereken yeşil alan miktarı minimum %9 iken, İstanbul Büyükşehir Belediyesi İstanbul için bu rakamı web sitesinde %6 olarak açıklamıştır.

Büyük kentlerde yaşam koşullarının getirdiği zorluklar insanın ruh, psikolojik ve biyolojik sağlık sistemini negatif etkilediği yapılan araştırmalarla kanıtlandığından, Dünya Sağlık Örgütü yeşil alanı yoğun yapılaşmadan uzakta çocuk oyun alanları, yürüyüş ve koşu parkurları, yetişkinler için dinlenme bölümleri, özürllüler de dikkate alınarak yapılan ağaçlandırmaların mevcut olduğu açık araziler olarak tanımlamaktadır. Yine Dünya Sağlık Örgütü Geneva (2016) da yaptığı toplantıda yeşil alan yüzdeleri ile toplum sağlığı arasında önemli paralellik olduğunu açıklamıştır. Belirtilen kriterlere uygun yeşil alan olmayan kentlerde kalp-damar hastalıklarından ölüm oranı birinci sırada, trafik kazalarına bağlı ölümler ikinci ve kanser nedeni kayıplar ise üçüncü sırada yer almaktadır.

İstanbul'un önemli bir diğer özelliği ve kırmızıçizgisi 1. Derece deprem kuşağı üzerinde yer almasıdır. 1999 büyük Marmara depreminden sonra belirlenen **470 deprem toplanma alanının 300'ünde bugün AVM ve rezidanslar yükselmektedir.** İlan edilen 562 adet 1. derecede acil ulaşım yollarının büyük bölümü ya kapatılmış ya da İSPARK tarafından otoparklara dönüştürülmüştür. *Acil ulaşım yol ağı, acil tıbbi hizmetlerin ulaşımına, kurtarma faaliyetlerine ve yardım malzemelerinin belirlenen alanlara ulaştırılmasına hizmet edeceğinden öncelikli bir yol ağıdır.* 15 milyonluk nüfusu ile bugün bir metropol olan İstanbul'un trafik sorununun olağan yaşam koşullarında bile ulaşımı kilitlediği çok açık bir gerçek iken, deprem gibi olağanüstü durum olan doğal afetlerde müdahale olanaklarını imkansızlaştıracığı aşikardır.

İstanbul'un Anadolu yakasındaki ilçelerinden biri olan Maltepe'nin nüfusu 2015 verilerine göre 487.337 e ulaşmıştır. Hızla artan yapılaşma, ilçede yapılan ve sayıları artan AVM ve rezidanslar nedeni gittikçe azalan yeşil alanların varlığı Maltepe halkını sağlık, sosyal, psikolojik ve ekonomik anlamda olumsuz etkilemektedir.

İlçenin yeşil alanlara ihtiyacı açık olduğu halde Maltepe'nin bir semti olan Küçükyalı Çınar Mahallesi'nin bugünkü sınırları içinde yer alan E- 5 (D100) karayolunun güney cephesinde bulunan 132 dönümlük Karayolları Arazisi özelleştirilerek imara açılmış ve Emlak Konut tarafından çevre ve doğa hakları hiçe sayılarak yapılan ihale ile AVM ve Rezidans yapımı için bir şirkete verilmiştir. Maltepe ve özellikle Küçükyalı-Çınar Mahallesi'nde yaşayan halk ise hızla artan yapılaşmaya

karşı çıkararak bu alanın yeşil alan ve olası depremde toplanma yeri olmasını talep ettiklerinden projenin iptali amacıyla dava açmışlardır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından hazırlanarak askıya çıkartılan 1/5000 ölçekli İlave Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli İlave Uygulama İmar Planı Değişikliği projelerinde "Madde 8.2 Yerleşime Uygunluk Analizi" içinde zemin araştırma etütleri sonucunda "ÖA-4a, ÖA-5a ve ÖA-6a" formunda alanlar olduğu bu bölgelerin yerleşime uygun olmadığı bilgileri de yer almaktadır. İstanbul'un (Maltepe'nin) artan nüfusuna paralel olarak trafik, ticaret, sosyal yaşam ve E-5 karayolu trafik yoğunluğu yanında, arazinin tam karşısında merkezî yönetim kuruluşlarının yapmış olduğu plan sonucu yoğun bir yapılaşmanın varlığı düşünüldüğünde, İstanbul'un ana akslarından olan E-5 karayolu trafiğinin tıkanmanın ötesinde durma noktasına geleceği aşîkârdır.

Dünya Sağlık Örgütüne göre her mahallede bir deprem toplanma alanı olması gerekmektedir. Anılan kuruluş bu yerlerin özelliklerini de belirlemiştir. Buna göre deprem toplanma alanları en az üç gün süreyle mahallede yaşayan nüfusun barınma, yiyecek, içecek, giyecek, tuvalet ihtiyaçlarının sağlandığı, belirlenen alanlarda belirtilen ihtiyaçların bulunduğu konteynerlerin sürekli bulunmasını ve belli aralıklarda kontrolünün sağlanarak yapılaşmalardan ve zemin problemlerinden etkilenmeyecek yeşil ve açık alanlar şeklinde tanımlamaktadır. Karayolları arazisi içinde Çınar Mahallesinin sivil savunma ve mahalle afet gönüllülerinin konteynerleri mevcuttur.

Maltepe sahilinde olduğu gibi kuvvetli yer hareketi ve tsunami etkisine karşı davranışı yüksek belirsizlikler içeren **dolgu alanlarının** bu toplanma alanlarına alternatif olarak sunulmuş olması ve daha da önemlisi afet sonrası acil durum eylem planlarında önemli rol oynadıkları düşünülmesi, Marmara'da deprem sonrası yaşanması olası bir tsunaminin etkileri dikkate alındığında son derece vahimdir. Gerek kuvvetli yer hareketi, gerekse tsunami yükü altında dolgu alanları, yaşanabilecek doğal afetin boyutunu çok daha fazla büyütecektir.

Yüksek yapılaşmalardan kaynaklanan atmosfer şartlarının, hava akımlarının değişmesi, artan nüfus ve trafikle beraber çevre ve hava kirliliğinin artması, bölgede yaşayanların (özellikle yaşlılar ve çocuklar) sağlık faktörlerinin, sosyo-psikolojik yaşamlarının negatif ivme kazanmasına yol açmakta, apartman aralarındaki 50 metre karelik park diye adlandırılan doğallıktan uzak, havasız yerlere mahkûm bırakılmaları insanımızın yaşam **hakkını** elinden almaya eşdeğerdir. **Yaşam hakkı, başta temel insan hak ve özgürlüklerinin güvenceye alındığı, laik, demokratik, hukukun üstünlüğüne dayalı ve anayasal, bilimsel, demokratik kurumlar ile**

kullanıcıların karar süreçlerinde yer aldığı, açık, şeffaf, hesap verebilir yönetim anlayışı ile sağlanabilir.

Bu evrensel değerlerin, insan yaşamının her safhasını doğrudan etkileyen, biyolojik, psikolojik, sosyal, ekonomik, kentsel ve mekânsal gelişme süreçlerinde temel ilkeler olarak ödünsüz uygulanması ve bu politikanın süreklilik kazanması "daha iyi bir dünya"nın olmazsa olmaz politikasıdır.

Özetle; Mevcut verilere göre, Türkiye'deki 350 AVM'nin 100 tanesinin bulunduğu, yeşil alanların gittikçe azaldığı, deprem toplanma alanlarına AVM ve Rezidansların yapıldığı, artan nüfus ve trafik yoğunluğu yanında; TOKİ ve Kiptaş 'a özel kanunların çıkarılması, parsel bazında imar planları veya imar değişikliklerinin yapılması, imar planlarının belediyeler dışında merkezi idareye dahil kurumlar tarafından yapılması sonucunda **insanımızın yaşam hakkı elinden alınmaktadır.**

Bu nedenlerle;

a) Beton yığınları arasındaki son yeşil alanlardan biri olan 132 dönümlük Maltepe-Küçükyalı Karayolları Arazisinin bölge halkının da isteği doğrultusunda "yeşil alan ve deprem toplanma alanı" olarak muhafaza edilmesi,

b) İstanbul'da mevcudu oldukça azalmış olan diğer yeşil alanların korunması ve ihtiyaç halinde deprem toplanma alanı olarak değerlendirilmesi,

c) İstanbul'da AVM ya da başka yapılar için imar planları değiştirilerek imara açılan veya otoparklara dönüştürülen deprem toplanma alanlarının tespit edilmesi

ile bu konularda alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

İbrahim ÖZDİŞ
Adana Milletvekili

Ali Haydar HALVERDİ

Ankara

Ali Halverdi

Kemal ZEYİBEK
Samsun

Kanun Arslan

Denizli

M. Akif HAMZAÇEBİ

İstanbul Milletvekili

TBMM Başkanvekili

SERAP KUTUNCUOĞLU
Mersin

AKİF EKİCİ
Gaziantep

Ural Demirdağ
Bazımlar MU

Mahmut Tazel

CEYHAN İRGİL
Bursa Mu.

ÖZCAN YALIN
10 KŞAR

SİBEL ÖZDEMİR
İstanbul mu

[illegible]